

Europos Sąjungos oficialusis leidinys

L 242

Leidimas
lietuvių kalba

Teisės aktai

60 metų

2017 m. rugsėjo 20 d.

Turinys

I Teisėkūros procedūra priimami aktai

REGLAMENTAI

- ★ 2017 m. rugsėjo 13 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2017/1563 dėl Sąjungos ir trečiųjų šalių tarpvalstybinio keitimosi autorių ir gretutinių teisių saugomų tam tikrų kūrinių ir kitų objektų prieinamos formos kopijomis aklų, regos sutrikimų ar kitą spausdinto teksto skaitymo negalią turinčių asmenų labui 1

DIREKTYVOS

- ★ 2017 m. rugsėjo 13 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva (ES) 2017/1564 dėl aklų, regos sutrikimų ar kitą spausdinto teksto skaitymo negalią turinčių asmenų labui leidžiamų tam tikrų būdų naudoti tam tikrus autorių teisių ir gretutinių teisių saugomus kūrinius ir kitus objektus, kuria iš dalies keičiama Direktyva 2001/29/EB dėl autorių teisių ir gretutinių teisių informacinėje visuomenėje tam tikrų aspektų suderinimo 6

SPRENDIMAI

- ★ 2017 m. rugsėjo 13 d. Europos Parlamento ir Tarybos sprendimas (ES) 2017/1565, suteikti Moldovos Respublikai makrofinansinę paramą 14

LT

Aktai, kurių pavadinimai spausdinami paprastu šriftu, yra susiję su kasdieniu žemės ūkio reikalų valdymu ir paprastai galioja ribotą laikotarpį.

Visų kitų aktų pavadinimai spausdinami ryškesniu šriftu ir prieš juos dedama žvaigždutė.

I

(Teisėkūros procedūra priimami aktai)

REGLAMENTAI

EUROPOS PARLAMENTO IR TARYBOS REGLAMENTAS (ES) 2017/1563

2017 m. rugsėjo 13 d.

dėl Sąjungos ir trečiųjų šalių tarpvalstybinio keitimosi autorių ir gretutinių teisių saugomų tam tikrų kūrinių ir kitų objektų prieinamos formos kopijomis aktyvų, regos sutrikimų ar kitą spausdinto teksto skaitymo negalią turinčių asmenų labui

EUROPOS PARLAMENTAS IR EUROPOS SĄJUNGOS TARYBA,

atsižvelgdami į Sutartį dėl Europos Sąjungos veikimo, ypač į jos 114 straipsnį,

atsižvelgdami į Europos Komisijos pasiūlymą,

teisėkūros procedūra priimamo akto projektą perdavus nacionaliniams parlamentams,

atsižvelgdami į Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komiteto nuomonę ⁽¹⁾,

laikydami įprastos teisėkūros procedūros ⁽²⁾,

kadangi:

- (1) 2014 m. balandžio 30 d. ⁽³⁾ Sąjungos vardu pasirašyta Marakešo sutartis dėl geresnių sąlygų susipažinti su paskelbtais kūrinių sudarymo akliems, regos sutrikimų ar kitą spausdinto teksto skaitymo negalią turintiems asmenims (toliau – Marakešo sutartis). Joje reikalaujama, kad susitariančiosios šalys nustatytų autorių teisių ir gretutinių teisių išimtis ar apribojimus tam tikrų kūrinių ir kitų saugomų objektų prieinamų formų kopijų gamybai, sklaidai ir tarpvalstybiniam keitimuisi tomis kopijomis;
- (2) Marakešo sutarties naudos gavėjai yra asmenys, kurie yra akli, asmenys, kurie turi regos sutrikimą, kurio neįmanoma sumažinti taip, kad jų rega iš esmės nesiskirtų nuo regos asmens, neturinčio tokio sutrikimo, asmenys, kurie turi suvokimo ar skaitymo negalią, įskaitant disleksiją ar bet koki mokymosi sutrikimą, ir todėl negali skaityti spausdintų kūrinių iš esmės taip pat, kaip tokios negalios neturintys asmenys, ir asmenys, kurie dėl fizinės negalios nepajėgia laikyti ar vartoti knygos arba sutelkti žvilgsnio ar judinti akių taip, kaip to paprastai reikėtų norint skaityti, jei dėl tokių sutrikimų ar negalios tie asmenys nepajėgia skaityti spausdintų kūrinių iš esmės taip, kaip tokio sutrikimo ar negalios neturintys asmenys;
- (3) akliems, regos sutrikimų ar kitą spausdinto teksto skaitymo negalią turintiems asmenims tebekyla daug kliūčių susipažinti su knygomis ir kitais spaudiniais, saugomais autorių teisių ir gretutinių teisių. Tarptautiniu lygmeniu pripažinta, kad reikia padidinti prieinamų formų kūrinių ir kitų saugomų objektų, su kuriais tie asmenys gali susipažinti, skaičių ir gerokai pagerinti tokių kūrinių ir objektų apyvartą ir sklaidą;

⁽¹⁾ 2017 m. liepos 5 d. nuomonė (dar nepaskelbta Oficialiajame leidinyje).

⁽²⁾ 2017 m. liepos 6 d. Europos Parlamento pozicija (dar nepaskelbta Oficialiajame leidinyje) ir 2017 m. liepos 17 d. Tarybos sprendimas.

⁽³⁾ 2014 m. balandžio 14 d. Tarybos sprendimas 2014/221/ES dėl Marakešo sutarties dėl geresnių sąlygų susipažinti su paskelbtais kūrinių sudarymo akliems, regos sutrikimų ar kitą spausdinto teksto skaitymo negalią turintiems asmenims pasirašymo Europos Sąjungos vardu (OL L 115, 2014 4 17, p. 1).

- (4) pagal Europos Sąjungos Teisingumo Teismo nuomonę 3/15 ⁽¹⁾, Marakešo sutartyje nustatytos autorių ir gretutinių teisių išimtis ar apribojimai tam tikrų kūrinių ir kitų objektų prieinamų formų kopijų gamybai ir sklaidai turi būti taikomi Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2001/29/EB suderintoje srityje ⁽²⁾. Tas pats pasakytina apie šioje sutartyje nustatytą importo ir eksporto tvarką, nes galiausiai ja siekiama leisti vienos šalies teritorijoje paskelbtas prieinamos formos kopijas viešai paskelbti ar platinti kitos šalies teritorijoje be teisių turėtojų leidimo;
- (5) Europos Parlamento ir Tarybos direktyva (ES) 2017/1564 ⁽³⁾ siekiama darniai įgyvendinti išipareigojimus, kuriuos Sąjungą turi įvykdyti pagal Marakešo sutartį, kad naudos gavėjams būtų lengviau pasiekti prieinamos formos kopijas visose Sąjungos valstybėse narėse ir pagerėtų tokių kopijų apyvarta vidaus rinkoje, o valstybės narės įpareigojamos nustatyti privalomą tam tikrų Sąjungos teisės aktais suderintų teisių išimtį. Šiuo reglamentu siekiama įgyvendinti pagal Marakešo sutartį priimtus išipareigojimus dėl prieinamos formos kopijų eksporto ir importo nekomerciniais tikslais naudos gavėjų labui tarp Sąjungos ir trečiųjų šalių, kurios yra Marakešo sutarties šalys, tvarkos ir vienodai nustatyti tokio eksporto ir importo sąlygas direktyvomis 2001/29/EB ir (ES) 2017/1564 suderintoje srityje, siekiant užtikrinti, kad tos priemonės būtų nuosekliai taikomos visoje vidaus rinkoje ir nekeltų pavojaus išimtinių teisių ir išimčių, nustatytų tose direktyvose, suderinimui vidaus rinkoje;
- (6) šiuo reglamentu turėtų būti užtikrinta galimybė naudos gavėjui arba įgaliotajam subjektui, kaip nurodyta Marakešo sutartyje, trečiosiose šalyse, kurios yra Marakešo sutarties šalys, platinti, paskelbti arba padaryti prieinamas knygy, įskaitant e. knygas, žurnalų, laikraščių, periodinių leidinių ir kitų tekstų, ženklų forma pateiktų kūrinių, įskaitant natus, ir kitų spaudinių prieinamos formos kopijas, įskaitant garso formatą (skaitmeninį ir analoginį), pagamintas bet kurioje valstybėje narėje laikantis pagal Direktyvą (ES) 2017/1564 priimtų nacionalinių nuostatų. Prieinamos formos yra, pavyzdžiui, Brailio raštas, stambus šriftas, pritaikytos e. knygos, garso knygos ir radijo transliacijos. Atsižvelgiant į Marakešo sutarties „nekomercinio pobūdžio tikslą“ ⁽⁴⁾, valstybėje narėje įsisteigę įgaliotieji subjektai prieinamos formos kopijas akliems, regos sutrikimų turintiems arba kitą spausdinto teksto skaitymo negalią turintiems asmenims arba įgaliotiesiems subjektams trečiosiose šalyse turėtų platinti, viešai paskelbti arba padaryti viešai prieinamas tik nesiekdami pelno;
- (7) šiuo reglamentu taip pat turėtų būti leista akliems, regos sutrikimų turintiems arba kitą spausdinto teksto skaitymo negalią turinčių asmenų labui iš trečiosios šalies nekomerciniais tikslais importuoti prieinamos formos kopijas, pagamintas įgyvendinant Marakešo sutartį, ir Sąjungoje esantiems naudos gavėjams bei valstybėje narėje įsisteigusiems įgaliotiesiems subjektams su jomis susipažinti. Tų prieinamos formos kopijų apyvarta vidaus rinkoje turėtų būti įmanoma tomis pačiomis sąlygomis, kaip Sąjungoje pagal Direktyvą (ES) 2017/1564 pagamintų prieinamos formos kopijų apyvarta;
- (8) siekiant pagerinti prieinamos formos kopijų prieinamumą ir užkirsti kelią neleistinai kūrinių ar kitų objektų sklaidai, įgaliotieji subjektai, kurie platina prieinamos formos kopijas, jas viešai skelbia ar daro jas viešai prieinamas, turėtų vykdyti tam tikrus išipareigojimus. Valstybės narės turėtų būti raginamos imtis iniciatyvų, kuriomis skatinama siekti Marakešo sutarties tikslų ir keisti prieinamos formos kopijomis su trečiosiomis šalimis, kurios yra tos sutarties šalys, ir remti įgaliotuosius subjektus keičiantis informacija ir ją darant prieinamą. Tokios iniciatyvos galėtų apimti gairių ir gerosios praktikos, susijusios su prieinamos formos kopijų gamyba ir sklaida, rengimą konsultuojantis su įgaliotųjų subjektų, naudos gavėjų ir teisių turėtojų atstovais;
- (9) svarbu, kad atliekant bet kokią asmens duomenų tvarkymą pagal šį reglamentą būtų laikomasi pagrindinių teisių, įskaitant teisę į privatų ir šeimos gyvenimą ir teisę į asmens duomenų apsaugą pagal Chartijos 7 ir 8 straipsnius;

⁽¹⁾ 2017 m. vasario 14 d. Teisingumo Teismo nuomonė, 3/15, ECLI:EU:C:2017:114, 112 punktas.

⁽²⁾ 2001 m. gegužės 22 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2001/29/EB dėl autorių teisių ir gretutinių teisių informacinėje visuomenėje tam tikrų aspektų suderinimo (OL L 167, 2001 6 22, p. 10).

⁽³⁾ 2017 m. rugsėjo 13 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva (ES) 2017/1564 dėl aklų, regos sutrikimų ar kitą spausdinto teksto skaitymo negalią turinčių asmenų labui leidžiamų tam tikrų būdų naudoti autorių teisių ir gretutinių teisių saugomus kūrinius ir kitus objektus, kuria iš dalies keičiama Direktyva 2001/29/EB dėl autorių teisių ir gretutinių teisių informacinėje visuomenėje tam tikrų aspektų suderinimo (žr. šio Oficialiojo leidinio p. 6).

⁽⁴⁾ 2017 m. vasario 14 d. Teisingumo Teismo nuomonė, 3/15, ECLI:EU:C:2017:114, 90 punktas.

ir taip pat svarbu, kad bet koks toks tvarkymas atitiktų Europos Parlamento ir Tarybos direktyvas 95/46/EB ⁽¹⁾ ir 2002/58/EB ⁽²⁾, kurios reglamentuoja asmens duomenų tvarkymą, kurį pagal šį reglamentą gali atlikti įgaliojami subjektai, prižiūrint valstybių narių kompetentingoms institucijoms, visų pirma valstybių narių paskirtoms viešosioms nepriklausomoms institucijoms;

- (10) Jungtinių Tautų neigaliųjų teisių konvencijoje (toliau – Neigaliųjų teisių konvencija), prie kurios yra prisijungusi Sąjunga, neigaliesiems užtikrinama teisė susipažinti su informacija, teisė į mokslą ir teisė dalyvauti kultūriniame, ekonominiame ir socialiniame gyvenime taip pat, kaip ir kitiems asmenims. Neigaliųjų teisių konvencijoje reikalaujama, kad prie konvencijos prisijungusios šalys, vadovaudamosi tarptautine teise, imtųsi reikiamų veiksmų, kad užtikrintų, jog intelektinės nuosavybės apsaugos įstatymuose nebūtų nepagrįstų ar diskriminacinių kliūčių neigaliesiems naudotis kultūrine medžiaga;
- (11) pagal Chartiją Sąjungoje draudžiama visų formų diskriminacija, įskaitant diskriminaciją dėl negalios, ir pripažįstama bei gerbiama neigaliųjų asmenų teisė naudotis priemonėmis, užtikrinančiomis jų nepriklausomumą, socialinį bei profesinį integravimą ir dalyvavimą bendruomenės gyvenime;
- (12) kadangi šio reglamento tikslo, t. y. vienodomis sąlygomis įgyvendinti pagal Marakešo sutartį nustatytus įsipareigojimus dėl tam tikrų kūrinių ir kitų objektų prieinamos formos kopijų eksporto ir importo tarp Sąjungos ir trečiųjų šalių, kurios yra Marakešo sutarties šalys, nekomerciniais tikslais naudoti gavėjų labui ir nustatyti tokio eksporto ir importo sąlygas, valstybės narės negali deramai pasiekti, o dėl siūlomo veiksmo masto ir poveikio tų tikslų būtų geriau siekti Sąjungos lygiu, laikydamosi Europos Sąjungos sutarties 5 straipsnyje nustatyto subsidarumo principo Sąjunga gali patvirtinti priemones. Pagal tame straipsnyje nustatytą proporcingumo principą šiuo reglamentu neviršijama to, kas būtina nurodytiems tikslams pasiekti;
- (13) šiame reglamente paisoma pagrindinių teisių ir laikomasi principų, kurie visų pirma pripažinti Chartijoje ir Neigaliųjų teisių konvencijoje. Šis reglamentas turėtų būti aiškinamas ir taikomas atsižvelgiant į tas teises ir principus,

PRIĖMĖ ŠĮ REGLAMENTĄ:

1 straipsnis

Dalykas ir taikymo sritis

Šiame reglamente nustatomos vienodos taisyklės, reglamentuojančios Sąjungos ir trečiųjų šalių, kurios yra Marakešo sutarties šalys, tarpvalstybinį keitimąsi tam tikrų kūrinių ir kitų objektų prieinamos formos kopijomis be teisių turėtojo leidimo aktyvų, regos sutrikimą ar kitą spausdinto teksto skaitymo negalią turinčių asmenų labui direktyvomis 2001/29/EB ir (ES) 2017/1564 suderintoje srityje, siekiant nekelti pavojaus išimtinių teisių ir išimčių suderinimui vidaus rinkoje.

2 straipsnis

Terminų apibrėžtis

Šiame reglamente vartojamų terminų apibrėžtis:

- 1) kūrinys ar kitas objektas – paskelbtas ar kitu būdu teisėtai padarytas viešai prieinamu autorių ir gretutinių teisių saugomas knygos, žurnalo, laikraščio, periodinio leidinio ar kito pobūdžio rašto, ženklų, įskaitant natas, formos kūrinys ir susijusios iliustracijos, bet kokioje laikmenoje, įskaitant garso formatą, kaip antai garso knygos, ir skaitmeninį formatą;

⁽¹⁾ 1995 m. spalio 24 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 95/46/EB dėl asmens apsaugos tvarkant asmens duomenis ir dėl laisvo tokių duomenų judėjimo (OL L 281, 1995 11 23, p. 31). Ta direktyva nuo 2018 m. gegužės 25 d. panaikinama ir pakeičiama 2016 m. balandžio 27 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (ES) 2016/679 dėl fizinių asmenų apsaugos tvarkant asmens duomenis ir dėl laisvo tokių duomenų judėjimo ir kuriuo panaikinama Direktyva 95/46/EB (Bendrasis duomenų apsaugos reglamentas) (OL L 119, 2016 5 4, p. 1).

⁽²⁾ 2002 m. liepos 12 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2002/58/EB dėl asmens duomenų tvarkymo ir privatumo apsaugos elektroninių ryšių sektoriuje (Direktyva dėl privatumo ir elektroninių ryšių) (OL L 201, 2002 7 31, p. 37).

- 2) naudos gavėjas, nepaisant visų kitų negalių – asmuo, kuris:
 - a) yra aklas;
 - b) turi regos sutrikimą, kurio neįmanoma sumažinti taip, kad to asmens rega iš esmės nesiskirtų nuo regos asmens, neturinčio tokio sutrikimo, ir kuris dėl to nepajėgia skaityti spausdintų kūrinių iš esmės taip, kaip tokio sutrikimo neturintis asmuo;
 - c) turi suvokimo ar skaitymo negalią, ir dėl to nepajėgia skaityti spausdintų kūrinių iš esmės taip, kaip tokios negalios neturintis asmuo; arba
 - d) dėl fizinės negalios nepajėgia laikyti ar vartyti knygos arba sutelkti žvilgsnio ar judinti akių taip, kaip to paprastai reiktų norint skaityti;
- 3) prieinamos formos kopija – alternatyviu būdu ar forma pateikta kūrinio ar kito objekto kopija, naudos gavėjui suteikianti galimybę susipažinti su kūriniu ar kitu objektu, įskaitant galimybę tokiame asmeniui susipažinti su kūriniu taip pat paprastai ir patogiai, kaip su juo susipažintų 2 punkte nurodytų sutrikimų ar negalių neturintis asmuo;
- 4) valstybėje narėje įsisteigęs įgaliotasis subjektas – subjektas, kuriam valstybė narė suteikė įgaliojimą arba pripažinimą, kad jis gali nesiekdamas pelno teikti naudos gavėjams švietimo, mokymo, adaptuoto skaitymo ar susipažinimo su informacija paslaugas. Šis subjektas taip pat gali būti viešoji įstaiga arba ne pelno organizacija, kurios vykdomas minėtų paslaugų teikimas naudos gavėjams yra viena iš pagrindinių jos veiklos sričių, institucinių įsipareigojimų ar dalis jos viešojo intereso uždavinių.

3 straipsnis

Prieinamos formos kopijų eksportas į trečiąsias šalis

Valstybėje narėje įsisteigęs įgaliotasis subjektas gali naudos gavėjui ar trečiojoje šalyje, kuri yra Marakešo sutarties šalis, įsisteigusiam įgaliotajam subjektui platinti, paskelbti ar padaryti prieinamą kūrinio ar kito objekto prieinamos formos kopiją, pagamintą laikantis pagal Direktyvą (ES) 2017/1564 priimtų nacionalinių nuostatų.

4 straipsnis

Prieinamos formos kopijų importas iš trečiųjų šalių

Naudos gavėjas ar valstybėje narėje įsisteigęs įgaliotasis subjektas gali importuoti ar kitaip gauti arba pasiekti ir paskui naudoti, laikydamasis pagal Direktyvą (ES) 2017/1564 priimtų nacionalinių nuostatų, kūrinio ar kito objekto prieinamos formos kopiją, kurią naudos gavėjams arba įgaliotiesiems subjektams platino, perdavė ar padarė prieinamą įgaliotasis subjektas trečiojoje šalyje, kuri yra Marakešo sutarties šalis.

5 straipsnis

Įgaliotųjų subjektų įsipareigojimai

1. Valstybėje narėje įsisteigęs įgaliotasis subjektas, kuris atlieka 3 ir 4 straipsniuose nurodytus veiksmus, nustato savo praktiką ir ją vadovaujasi siekdamas užtikrinti, kad jis:
 - a) platintų, perduotų ir padarytų prieinamas prieinamo formato kopijas tik naudos gavėjams ar kitiems įgaliotiesiems subjektams;
 - b) imtųsi tinkamų priemonių atgrasyti nuo prieinamos formos kopijų atgaminimo, platinimo, viešo paskelbimo ir padarymo viešai prieinamomis neturint leidimo;
 - c) rūpestingai tvarkytų kūrinius ar kitus objektus, ir jų prieinamos formos kopijas ir tvarkomąjį darbą fiksuotų; ir
 - d) skelbtų ir atnaujintų, kai tinka, savo interneto svetainėje arba kitais internetiniais ar neinternetiniais kanalais, informaciją, kaip jis vykdo šios dalies a–c punktuose išdėstytus įsipareigojimus.

Valstybėje narėje įsisteigęs įgaliotasis subjektas nustato pirmoje pastraipoje nurodytą praktiką ir ją vadovaujasi visapusiškai laikydamasis naudos gavėjų asmens duomenų tvarkymo taisyklių, nurodytų 6 straipsnyje.

2. Valstybėje narėje įsisteigęs įgaliotasis subjektas, kuris atlieka 3 ir 4 straipsniuose nurodytus veiksmus, paprašytas prieinamu būdu pateikia naudos gavėjams, kitiems įgaliotiesiems subjektams ar teisių turėtojams šią informaciją:

- a) sąrašą kūrinių ar kitų objektų, kurių prieinamos formos kopijas jis turi, ir prieinamas formas ir
- b) įgaliotųjų subjektų, su kuriais jis keitėsi prieinamos formos kopijomis pagal 3 ir 4 straipsnius, pavadinimus ir kontaktinius duomenis.

6 straipsnis

Asmens duomenų apsauga

Igyvendinant šį reglamentą asmens duomenys tvarkomi pagal direktyvas 95/46/EB ir 2002/58/EB.

7 straipsnis

Peržiūra

Ne vėliau kaip 2023 m. spalio 11 d. Komisija atlieka reglamento vertinimą ir pateikia pagrindines išvadas ataskaitoje Europos Parlamentui, Tarybai ir Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetui, jei reikia, kartu su pasiūlymais iš dalies pakeisti šį reglamentą.

Valstybės narės teikia Komisijai informaciją, kurios reikia rengiant vertinimo ataskaitą.

8 straipsnis

Įsigaliojimas ir taikymas

Šis reglamentas įsigalioja dvidešimtą dieną po jo paskelbimo *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje*.

Jis taikomas nuo 2018 m. spalio 12 d.

Šis reglamentas privalomas visas ir tiesiogiai taikomas visose valstybėse narėse.

Priimta Strasbūre 2017 m. rugsėjo 13 d.

Europos Parlamento vardu

Pirmininkas

A. TAJANI

Tarybos vardu

Pirmininkas

M. MAASIKAS

DIREKTYVOS

EUROPOS PARLAMENTO IR TARYBOS DIREKTYVA (ES) 2017/1564

2017 m. rugsėjo 13 d.

dėl aklų, regos sutrikimų ar kitą spausdinto teksto skaitymo negalią turinčių asmenų labai leidžiamų tam tikrų būdų naudoti tam tikrus autorių teisių ir gretutinių teisių saugomus kūrinius ir kitus objektus, kuria iš dalies keičiama Direktyva 2001/29/EB dėl autorių teisių ir gretutinių teisių informacinėje visuomenėje tam tikrų aspektų suderinimo

EUROPOS PARLAMENTAS IR EUROPOS SĄJUNGOS TARYBA,

atsižvelgdami į Sutartį dėl Europos Sąjungos veikimo, ypač į jos 114 straipsnį,

atsižvelgdami į Europos Komisijos pasiūlymą,

teisėkūros procedūra priimamo akto projektą perdavus nacionaliniams parlamentams,

atsižvelgdami į Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komiteto nuomonę ⁽¹⁾,

laikydami įprastos teisėkūros procedūros ⁽²⁾,

kadangi:

- (1) autorių teisių ir gretutinių teisių srities Sąjungos teisės aktais teisių turėtojams suteikiamas teisinis tikrumas ir aukšto lygio apsauga ir sukuriamas suderinta teisinė sistema. Ta sistema padeda tinkamai veikti vidaus rinkai ir skatina inovacijas, kūrybą, investicijas ir naujo turinio gamybą, be kita ko, skaitmeninėje aplinkoje. Ja taip pat siekiama skatinti, kad žinios ir kultūra būtų prieinamesnės, užtikrinant kūrinių ir kitų objektų apsaugą ir leidžiant nustatyti visuomenės interesą atitinkančias išimtis ar apribojimus. Turėtų būti išsaugota teisinga teisių turėtojų ir naudotojų teisių bei interesų pusiausvyra;
- (2) teisių turėtojų teisės autorių teisių ir gretutinių teisių srityje yra suderintos Europos Parlamento ir Tarybos direktyvomis 96/9/EB ⁽³⁾, 2001/29/EB ⁽⁴⁾, 2006/115/EB ⁽⁵⁾ ir 2009/24/EB ⁽⁶⁾. Tose direktyvose ir Europos Parlamento ir Tarybos direktyvoje 2012/28/ES ⁽⁷⁾ pateiktas išsamus tų teisių išimčių ir apribojimų, kurie leidžia siekiant tam tikrų politikos tikslų tam tikromis sąlygomis naudotis turiniu be teisių turėtojų leidimo, sąrašas;
- (3) aklams, regos sutrikimų ar kitą spausdinto teksto skaitymo negalią turintiems asmenims tebekyla daug kliūčių susipažinti su autorių teisių ir gretutinių teisių saugomomis knygomis ir kitais spaudiniais. Atsižvelgiant į aklų, regos sutrikimų ar kitą spausdinto teksto skaitymo negalią turinčių asmenų teises, įtvirtintas Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijoje (toliau – Chartija) ir Jungtinių Tautų neigaliųjų teisių konvencijoje (toliau – Neigaliųjų teisių konvencija), reikėtų imtis priemonių, kad tokie prieinamų formų knygos ir kiti spaudiniai taptų labiau pasiekiami ir pagerėtų jų apyvarta vidaus rinkoje;

⁽¹⁾ OL C 125, 2017 4 21, p. 27.

⁽²⁾ 2017 m. liepos 6 d. Europos Parlamento pozicija (dar nepaskelbta Oficialiajame leidinyje) ir 2017 m. liepos 17 d. Tarybos sprendimas.

⁽³⁾ 1996 m. kovo 11 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 96/9/EB dėl duomenų bazių teisinės apsaugos (OL L 77, 1996 3 27, p. 20).

⁽⁴⁾ 2001 m. gegužės 22 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2001/29/EB dėl autorių teisių ir gretutinių teisių informacinėje visuomenėje tam tikrų aspektų suderinimo (OL L 167, 2001 6 22, p. 10).

⁽⁵⁾ 2006 m. gruodžio 12 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2006/115/EB dėl nuomos ir panaudos teisių bei tam tikrų teisių, gretutinių autorių teisės, intelektinės nuosavybės srityje (OL L 376, 2006 12 27, p. 28).

⁽⁶⁾ 2009 m. balandžio 23 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2009/24/EB dėl kompiuterių programų teisinės apsaugos (OL L 111, 2009 5 5, p. 16).

⁽⁷⁾ 2012 m. spalio 25 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2012/28/ES dėl tam tikro leistino nenustatytų autorių teisių kūrinių naudojimo (OL L 299, 2012 10 27, p. 5).

- (4) 2014 m. balandžio 30 d. Sąjungos vardu pasirašyta Marakešo sutartis dėl geresnių sąlygų susipažinti su paskelbtais kūrinių sudarymo akliems, regos sutrikimų ar kitą spausdinto teksto skaitymo negalią turintiems asmenims (toliau – Marakešo sutartis) ⁽¹⁾. Jos tikslas – akliems, regos sutrikimų ar kitą spausdinto teksto skaitymo negalią turintiems asmenims pagerinti kai kurių prieinamų formų kūrinių ir kitų saugomų objektų pasiekiamumą ir tarpvalstybinį keitimąsi jais. Marakešo sutartyje reikalaujama, kad susitariančiosios šalys nustatytų autorių teisių ir gretutinių teisių išimtis ar apribojimus tam tikrų kūrinių ir kitų objektų prieinamų formų kopijų gamybai, sklaidai ir tarpvalstybiniam keitimuisi tomis kopijomis. Sąjungai sudarius Marakešo sutartį, reikia pritaikyti Sąjungos teisę – nustatyti privalomą ir suderintą išimtį, galiojančią naudojimo būdams, kūriniams ir naudos gavėjams, kuriems taikoma ta sutartis;
- (5) pagal Europos Sąjungos Teisingumo Teismo nuomonę 3/15 ⁽²⁾, Marakešo sutartyje nustatytos autorių teisių ir gretutinių teisių išimtis ar apribojimai tam tikrų kūrinių ir kitų objektų prieinamų formų kopijų gamybai ir sklaidai turi būti taikomi Direktyvos 2001/29/EB suderintoje srityje;
- (6) šia direktyva darniai įgyvendinami išipareigojimai, kurių Sąjunga turi laikytis pagal Marakešo sutartį, siekiant užtikrinti, kad atitinkamos priemonės vidaus rinkoje būtų taikomos suderintai. Todėl šioje direktyvoje turėtų būti numatytos privalomos Sąjungos teisės aktais suderintų teisių išimtis, kurios sietųsi su Marakešo sutartyje aptartais naudojimo būdais ir kūrinių. Tokios teisės visų pirma apima atgaminimo, viešo paskelbimo, padarymo viešai prieinamu, platinimo ir teikimo panaudai teises, kaip numatyta direktyvose 2001/29/EB, 2006/115/EB ir 2009/24/EB, ir atitinkamas Direktyvoje 96/9/EB numatytas teises. Kadangi išimčių ar apribojimų, kuriuos reikalaujama taikyti pagal Marakešo sutartį, taikymo sričiai priklauso ir garsiniai kūriniai, tokie kaip garso knygos, šioje direktyvoje numatyta privaloma išimtis taip pat turėtų būti taikoma gretutinėms teisėms;
- (7) ši direktyva skirta asmenims, kurie yra akli, asmenims, kurie turi regos sutrikimą, kurio neįmanoma sumažinti taip, kad tų asmenų rega iš esmės nesiskirtų nuo regos asmens, neturinčio tokio sutrikimo, asmenims, kurie turi suvokimo ar skaitymo negalią, įskaitant disleksiją ar bet kokią kitą mokymosi sutrikimą, ir todėl negali skaityti spausdintų kūrinių taip pat, kaip tokios negalios neturintys asmenys, ir asmenims, kurie dėl fizinės negalios nepajėgia laikyti ar vartyti knygos arba sutelkti žvilgsnio ar judinti akių taip, kaip to paprastai reikėtų norint skaityti, jei dėl tokių sutrikimų ar negalios tie asmenys nepajėgia skaityti spausdintų kūrinių iš esmės taip, kaip tokio sutrikimo ar negalios neturintys asmenys. Todėl šia direktyva siekiama padidinti knygų, įskaitant e. knygas, žurnalų, laikraščių, periodinių leidinių ir kitų tekstų, ženklų forma pateiktų kūrinių, įskaitant natas, ir kitų spaudinių kopijas, įskaitant garso formatą (skaitmeninį ir analoginį), internete ir ne internete pasiekiamumą formomis, kuriomis tie kūriniai ir kiti objektai tampa tiems asmenims prieinami iš esmės taip pat, kaip tokio sutrikimo ar negalios neturintiems asmenims. Prieinamos formos yra, pavyzdžiui, Brailio raštas, stambus šriftas, pritaikytos e. knygos, garso knygos ir radijo transliacijos;
- (8) šioje direktyvoje numatyta privaloma išimtis turėtų apriboti atgaminimo teisę, kad būtų galima atlikti bet kokią veiksmą, kurio reikia norint kūrinių ar kitą objektą pakeisti, konvertuoti ar pritaikyti taip, kad būtų pagaminta prieinamos formos kopija, kuri leistų naudos gavėjams susipažinti su tuo kūriniu ar kitu objektu. Tai, be kita ko, reikštų suteikti reikiamas priemones, kuriomis galima susirasti informaciją prieinamos formos kopijoje. Tai taip pat reikštų, kad gali prireikti padaryti pakeitimus tais atvejais, kai kūrinio ar kito objekto formatais jau yra prieinamas tam tikriems naudos gavėjams, tačiau neprieinamas kitiems naudos gavėjams dėl skirtingų sutrikimų ar skirtingos negalios, arba skirtingo tokių sutrikimų ar negalios laipsnio;
- (9) šioje direktyvoje nurodytiems leistiniams naudojimo būdams priskiriama ir prieinamos formos kopijų gamyba, kurią vykdo naudos gavėjai arba jų poreikius tenkinantys įgaliotieji subjektai, ar tie įgaliotieji subjektai būtų viešosios ar privačiosios organizacijos, ypač bibliotekos, švietimo įstaigos ir kitos ne pelno organizacijos, kurių viena iš pagrindinių veiklų, institucinių išipareigojimų arba vienas iš su viešuoju interesu susijusių uždavinių yra teikti paslaugas spausdinto teksto skaitymo negalią turintiems asmenims. Šioje direktyvoje nurodytiems

⁽¹⁾ 2014 m. balandžio 14 d. Tarybos sprendimas 2014/221/ES dėl Marakešo sutarties dėl geresnių sąlygų susipažinti su paskelbtais kūrinių sudarymo akliems, regos sutrikimų ar kitą spausdinto teksto skaitymo negalią turintiems asmenims pasirašymo Europos Sąjungos vardu (OL L 115, 2014 4 17, p. 1).

⁽²⁾ 2017 m. vasario 14 d. Teisingumo Teismo nuomonė, 3/15, ECLI:EU:C:2017:114, 112 punktas.

naudojimo būdams reikėtų priskirti ir vien naudos gavėjų naudotinių prieinamos formos kopijų gamybą, kurią fiziniai asmenys vykdo naudos gavėjų vardu arba padeda vykdyti naudos gavėjams. Turėtų būti daromos tik tų kūrinių ar kitų objektų, su kuriais naudos gavėjai ar įgaliotieji subjektai gali teisėtai susipažinti, prieinamos formos kopijos. Valstybės narės turėtų užtikrinti, kad bet kokios sutartinės nuostatos, kuriomis siekiama neleisti taikyti išimtį ar apriboti jos taikymą, neturėtų teisinės galios;

- (10) remiantis šioje direktyvoje nustatyta išimtimi reikėtų leisti įgaliotiesiems subjektams gaminti ir internetu bei fizinėmis priemonėmis platinti Sąjungoje kūrinių ar kitų objektų, kuriems taikoma ši direktyva, prieinamos formos kopijas. Šia direktyva įgaliotieji subjektai neturėtų būti įpareigojami gaminti ir platinti tokių kopijų;
- (11) siekiant užtikrinti didesnę prieinamos formos kopijų pasiekiamumą vidaus rinkoje, vienoje valstybėje narėje pagamintos prieinamos formos kopijos turėtų būti pasiekiamos visose valstybėse narėse. Tai sumažintų poreikį dubliuoti to paties kūrinio ar kito objekto kopijų gamybą visoje Sąjungoje ir taip leistų sutaupyti ir padidinti efektyvumą. Todėl šia direktyva reikėtų užtikrinti, kad bet kurioje valstybėje narėje įgaliotųjų subjektų padarytos prieinamos formos kopijos galėtų patekti į apyvartą ir kad jas galėtų pasiekti naudos gavėjai ir įgaliotieji subjektai visoje Sąjungoje. Siekiant skatinti tokius tarpvalstybinius mainus ir sudaryti palankesnes sąlygas įgaliotųjų subjektų tarpusavio nustatymui ir bendradarbiavimui, turėtų būti skatinama savanoriškai dalytis informacija apie Sąjungoje įsisteigusių įgaliotųjų subjektų pavadinimus ir kontaktinius duomenis, įskaitant interneto svetaines, jei jų esama. Todėl valstybės narės turėtų Komisijai teikti iš įgaliotųjų subjektų gautą informaciją. Tai neturėtų reikšti, kad valstybėms narėms nustatomas įpareigojimas tikrinti tokios informacijos išsamumą ir tikslumą ar jos atitiktį nacionalinės teisės aktams, kuriais perkeliama ši direktyva. Tokią informaciją turėtų viešai Sąjungos lygiu skelbti Komisija centriniame informacijos punkte internete. Tai taip pat padėtų įgaliotiesiems subjektams, naudos gavėjams ir teisių turėtojams susisiekti su įgaliotaisiais subjektais norint gauti daugiau informacijos pagal šios direktyvos ir Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) 2017/1563⁽¹⁾ nuostatas. Pirmiau nurodytas centrinis informacijos punktas turėtų papildyti informacinį punktą, kurį turi įsteigti Pasaulinės intelektinės nuosavybės organizacijos (PINO) tarptautinis biuras, kaip nustatyta Marakešo sutartyje, ir kuriuo siekiama sudaryti palankesnes sąlygas įgaliotųjų subjektų nustatymui ir jų tarpusavio bendradarbiavimui tarptautiniu lygmeniu;
- (12) siekiant pagerinti prieinamos formos kopijų pasiekiamumą ir užkirsti kelią kūrinių ar kitų objektų sklaidai neturint leidimo, įgaliotieji subjektai, kurie vykdo prieinamos formos kopijų platinimą, viešą paskelbimą ar daro jas viešai prieinamas, turėtų laikytis tam tikrų įsipareigojimų;
- (13) įgaliojimo ar pripažinimo reikalavimais, kuriuos valstybės narės gali taikyti įgaliotiesiems subjektams, pvz., susijusiais su bendro pobūdžio paslaugų teikimu naudos gavėjams, neturėtų būti neleidžiama įgaliotojo subjekto apibrėžtį pagal šią direktyvą atitinkantiems įgaliotiesiems subjektams taikyti naudojimo būdus, leidžiamus pagal šią direktyvą;
- (14) šioje direktyvoje numatyta išimtis yra ypatingo pobūdžio, jos specifinė taikymo sritis ribota, o jos naudos gavėjams reikia teisinio tikrumo, todėl valstybėms narėms neturėtų būti leista kelti papildomų, kitų nei šioje direktyvoje nustatytų išimties taikymo reikalavimų, tokių kaip išankstinė patikra, ar prieinamų formų kūrinių galima gauti rinkoje. Valstybėms narėms turėtų būti leidžiama tik nustatyti kompensavimo sistemas, susijusias su leidžiamais būdais įgaliotiesiems subjektams naudoti saugomus kūrinius ar kitus objektus. Siekiant išvengti naštos naudos gavėjams ir neleisti atsirasti tarpvalstybinio prieinamos formos kopijų platinimo kliūtims bei siekiant išvengti perteklinių reikalavimų įgaliotiesiems subjektams, svarbu, kad galimybė valstybėms narėms nustatyti tokias kompensavimo sistemas būtų ribota. Todėl pagal kompensavimo sistemas neturėtų būti reikalaujama, kad naudos gavėjai atliktų mokėjimus. Šios sistemos turėtų būti taikomos tik tokią sistemą nustačiusios valstybės narės teritorijoje įsisteigusiems saugomus kūrinius ir kitus objektus naudojančioms įgaliotiesiems subjektams ir pagal jas neturėtų būti reikalaujama mokėjimų iš įgaliotųjų subjektų, įsisteigusių kitose valstybėse narėse ar trečiojoje šalyje, kurios yra Marakešo sutarties šalys. Valstybės narės turėtų užtikrinti, kad tokiomis kompensavimo sistemomis nenustatoma daugiau apsunkinančių reikalavimų tarpvalstybiniam keitimuisi prieinamos formos kopijomis nei netarpvalstybinio keitimosi atvejais, įskaitant formos ir galimo kompensacijos dydžio sritis. Nustatant kompensacijos dydį reikėtų tinkamai atsižvelgti į įgaliotųjų subjektų pelno nesiekiantį

⁽¹⁾ 2017 m. rugsėjo 13 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2017/1563 dėl Sąjungos ir trečiųjų šalių tarpvalstybinio keitimosi autorių ir gretutinių teisių saugomų tam tikrų kūrinių ir kitų objektų prieinamos formos kopijomis akly, regos sutrikimų ar kitą spausdinto teksto skaitymo negalią turinčių asmenų labui (žr. šio Oficialiojo leidinio p. 1).

veiklos pobūdį, viešojo intereso tikslus, kurių siekiama šia direktyva, išimtimi besinaudojančių naudos gavėjų interesus, galimą žalą teisių turėtojams ir poreikį užtikrinti tarpvalstybinį prieinamos formos kopijų platinimą. Taip pat reikėtų atsižvelgti į ypatingas aplinkybes kiekvienu atveju, susidarancias pagaminus konkrečios prieinamos formos kopiją. Kai žala teisių turėtojui yra minimali, neturėtų atsirasti jokių kompensacijos mokėjimo pareigų;

- (15) svarbu, kad atliekant bet kokią asmens duomenų tvarkymą pagal šią direktyvą būtų laikomasi pagrindinių teisių, įskaitant teisę į privatų ir šeimos gyvenimą ir teisę į asmens duomenų apsaugą pagal Chartijos 7 ir 8 straipsnius; ir taip pat svarbu, kad bet koks toks tvarkymas atitiktų Europos Parlamento ir Tarybos direktyvas 95/46/EB ⁽¹⁾ ir 2002/58/EB ⁽²⁾, kurios reglamentuoja asmens duomenų tvarkymą, kuri pagal šią direktyvą gali atlikti įgaliojami subjektai, prižiūrint valstybių narių kompetentingoms institucijoms, visų pirma valstybių narių paskirtoms viešosioms nepriklausomoms institucijoms;
- (16) Neįgaliųjų teisių konvencija, prie kurios yra prisijungusi Sąjunga, neįgaliesiems užtikrinama teisė į informaciją ir mokslą ir teisė dalyvauti kultūriniame, ekonominiame ir socialiniame gyvenime taip pat, kaip kitiems asmenims. Neįgaliųjų teisių konvencijoje reikalaujama, kad prie konvencijos prisijungusios šalys, vadovaudamosi tarptautine teise, imtųsi reikiamų veiksmų, kad užtikrintų, kad intelektinės nuosavybės apsaugos įstatymuose nebūtų nepagrįstų ar diskriminacinių kliūčių neįgaliesiems susipažinti su kultūriniu medžiaga;
- (17) pagal Chartiją, Sąjungoje draudžiama visų formų diskriminacija, įskaitant diskriminaciją dėl negalios, ir pripažįstama bei gerbiama neįgalių asmenų teisė naudotis priemonėmis, užtikrinančiomis jų nepriklausomumą, socialinę bei profesinę integravimą ir dalyvavimą bendruomenės gyvenime;
- (18) priimdama šią direktyvą Sąjunga siekia užtikrinti, kad naudos gavėjai galėtų susipažinti su prieinamų formų knygomis ir kitais spaudiniais visoje vidaus rinkoje. Todėl ši direktyva yra pirmas svarbus žingsnis gerinant neįgalių asmenų prieinamumą prie kūrinių;
- (19) Komisija turėtų įvertinti prieinamų formų kūrinių ir kitų objektų, kuriems ši direktyva nėra taikoma, pasiekiamumo ir prieinamų formų kūrinių ir kitų objektų pasiekiamumo kitokią negalią turintiems asmenims padėtį. Svarbu, kad Komisija atidžiai peržiūrėtų padėtį toje srityje. Prireikus, remiantis Komisijos pateikta ataskaita, gali būti svarstomas direktyvos taikymo srities keitimas;
- (20) Valstybėms narėms turėtų būti leidžiama ir toliau pagal Direktyvos 2001/29/EB 5 straipsnio 3 dalies b punktą nustatyti neįgaliesiems naudingą išimtį arba apribojimą tais atvejais, kuriais netaikoma ši direktyva, visų pirma dėl kūrinių ir kitų objektų bei negalių, kurie nenumatyti šioje direktyvoje. Šia direktyva valstybėms narėms neužkertamas kelias nustatyti teisių, kurios nėra suderintos pagal Sąjungos autorių teisių sistemą, išimtis arba apribojimus;
- (21) taigi šioje direktyvoje užtikrinamos pagrindinės teisės ir laikomasi principų, visų pirma Chartijoje ir Neįgaliųjų teisių konvencijoje pripažintų principų. Ši direktyva turėtų būti aiškinama ir taikoma atsižvelgiant į tas teises ir principus;
- (22) Marakešo sutartimi nustatomi tam tikri išpareigojimai dėl Sąjungos ir prie sutarties prisijungusių trečiųjų šalių keitimosi prieinamos formos kopijomis. Priemonės, kurių ėmėsi Sąjunga vykdydama tuos išpareigojimus, yra pateiktos Reglamente (ES) 2017/1563, kurio aiškinimas turėtų sietis su šia direktyva;

⁽¹⁾ 1995 m. spalio 24 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 95/46/EB dėl asmenų apsaugos tvarkant asmens duomenis ir dėl laisvo tokių duomenų judėjimo (OL L 281, 1995 11 23, p. 31). Ta direktyva nuo 2018 m. gegužės 25 d. panaikinama ir pakeičiama 2016 m. balandžio 27 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (ES) 2016/679 dėl fizinių asmenų apsaugos tvarkant asmens duomenis ir dėl laisvo tokių duomenų judėjimo ir kuriuo panaikinama Direktyva 95/46/EB (Bendrasis duomenų apsaugos reglamentas) (OL L 119, 2016 5 4, p. 1).

⁽²⁾ 2002 m. liepos 12 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2002/58/EB dėl asmens duomenų tvarkymo ir privatumo apsaugos elektroninių ryšių sektoriuje (Direktyva dėl privatumo ir elektroninių ryšių) (OL L 201, 2002 7 31, p. 37).

- (23) kadangi šios direktyvos tikslo, t. y. pagerinti regos sutrikimų ar kitą spausdinto teksto skaitymo negalią turinčių asmenų Sąjungoje galimybes susipažinti su kūriniais ir kitais autorių teisių ir gretutinių teisių saugomais objektais, valstybės narės negali deramai pasiekti, o dėl šio tikslo masto ir poveikio jį galima geriau pasiekti Sąjungos lygmeniu, laikydamosi Europos Sąjungos sutarties 5 straipsnyje nustatyto subsidiarumo principo Sąjunga gali patvirtinti priemones. Pagal tame straipsnyje nustatytą proporcingumo principą šia direktyva neviršijama to, kas būtina nurodytam tikslui pasiekti;
- (24) pagal 2011 m. rugsėjo 28 d. bendrą valstybių narių ir Komisijos politinį pareiškimą dėl aiškinamųjų dokumentų ⁽¹⁾ valstybės narės įsipareigojo pagrįstais atvejais prie pranešimų apie perkėlimo priemones pridėti vieną ar daugiau dokumentų, kuriuose paaiškinamos direktyvos sudėtinių dalių ir nacionalinių perkėlimo priemonių atitinkamų dalių sąsajos. Šios direktyvos atveju teisės aktų leidėjas laikosi nuomonės, kad tokių dokumentų perdavimas yra pagrįstas,

PRIĖMĖ ŠIĄ DIREKTYVĄ:

1 straipsnis

Dalykas ir taikymo sritis

Šia direktyva siekiama labiau suderinti autorių ir gretutinėms teisėms vidaus rinkoje taikomą Sąjungos teisę, nustatant taisykles, kaip aklių, regos sutrikimų ar kitą spausdinto teksto skaitymo negalią turinčių asmenų labai naudoti tam tikrus kūrinius ir kitus objektus be teisių turėtojo leidimo.

2 straipsnis

Terminų apibrėžtys

Šioje direktyvoje vartojamų terminų apibrėžtys:

- 1) kūrinys ar kitas objektas – paskelbtas ar kitu būdu teisėtai padarytas viešai prieinamas autorių ir gretutinių teisių saugomas knygos, žurnalo, laikraščio, periodinio leidinio ar kito pobūdžio rašto, ženklų, įskaitant natas, formos kūrinys ir susijusios iliustracijos, bet kokioje laikmenoje, įskaitant garso formą, kaip antai garso knygos, ir skaitmeninę formą;
- 2) naudos gavėjas, nepaisant visų kitų negalių, – asmuo, kuris:
 - a) yra aklas;
 - b) turi regos sutrikimą, kurio neįmanoma sumažinti taip, kad to asmens rega iš esmės nesiskirtų nuo regos asmens, neturinčio tokio sutrikimo, ir kuris dėl to nepajėgia skaityti spausdintų kūrinių iš esmės taip, kaip tokio sutrikimo neturintis asmuo;
 - c) turi suvokimo ar skaitymo negalią ir dėl to nepajėgia skaityti spausdintų kūrinių iš esmės taip, kaip tokios negalios neturintis asmuo; arba
 - d) dėl fizinės negalios nepajėgia laikyti ar vartoti knygos arba sutelkti žvilgsnio ar judinti akių taip, kaip to paprastai reiktų norint skaityti;
- 3) prieinamos formos kopija – alternatyviu būdu ar forma pateikta kūrinio ar kito objekto kopija, naudos gavėjui suteikianti galimybę susipažinti su kūriniu ar kitu objektu, įskaitant galimybę tokiam asmeniui susipažinti su kūriniu taip pat paprastai ir patogiai, kaip su juo susipažintų 2 punkte nurodytų sutrikimų ar negalių neturintis asmuo;
- 4) įgaliotasis subjektas – subjektas, kuriam valstybė narė suteikė įgaliojimą arba pripažinimą, kad jis gali nesiekdamas pelno teikti naudos gavėjams švietimo, mokymo, adaptuoto skaitymo ar susipažinimo su informacija paslaugas. Šis subjektas taip pat gali būti viešoji įstaiga arba ne pelno organizacija, kurios vykdomas minėtų paslaugų teikimas naudos gavėjams yra viena iš pagrindinių jos veiklos sričių, institucinių įsipareigojimų ar dalis jos viešojo intereso uždavinių.

⁽¹⁾ OL C 369, 2011 12 17, p. 14.

3 straipsnis

Leidžiami naudojimo būdai

1. Valstybės narės numato išimtį, pagal kurią nebūtų reikalaujama kūrinio ar kito objekto autorių ar gretutinių teisių turėtojų leidimo pagal Direktyvos 96/9/EB 5 ir 7 straipsnius, Direktyvos 2001/29/EB 2, 3 ir 4 straipsnius, Direktyvos 2006/115/EB 1 straipsnio 1 dalį, 8 straipsnio 2 ir 3 dalis ir 9 straipsnį bei Direktyvos 2009/24/EB 4 straipsnį bet kuriam veiksmui, kurio reikia, kad:
 - a) naudos gavėjas ar jo vardu veikiantis asmuo pagamintų kūrinio ar kito objekto prieinamos formos kopiją, su kuria naudos gavėjas gali teisėtai susipažinti ir kuria gali naudotis vien naudos gavėjas; ir
 - b) įgaliotasis subjektas pagamintų, perduotų, padarytų viešai pasiekiamą, išplatintų arba paskolintų kūrinio ar kito objekto, su kuriuo jis gali teisėtai susipažinti, prieinamos formos kopiją naudos gavėjui ar kitam įgaliotajam subjektui tam, kad ja nesiekdamas pelno naudotųsi vien naudos gavėjas.
2. Tinkamai atsižvelgdamos į pakeitimus, kurių reikia norint kūrinių ar kitą objektą padaryti prieinamą alternatyvia forma, valstybės narės užtikrina, kad kiekvienoje prieinamos formos kopijoje nebūtų pažeistas kūrinio ar kito objekto vientisumas.
3. Šio straipsnio 1 dalyje numatyta išimtis taikoma tik tam tikrais specialiais atvejais, kurie neprieštarauja įprastiniam kūrinio ar kito objekto naudojimui ir nepagrįstai nepažeidžia teisėtų teisių turėtojų interesų.
4. Šio straipsnio 1 dalimi nustatytai išimčiai taikoma Direktyvos 2001/29/EB 6 straipsnio 4 dalies pirmą, trečią ir penktą pastraipos.
5. Valstybės narės užtikrina, kad 1 dalyje numatytos išimtys nebūtų galima panaikinti sutartimi.
6. Valstybės narės gali numatyti, kad pagal šią direktyvą leidžiamiems kūrinio ar kito objekto naudojimo būdams, kurių imasi jų teritorijoje įsisteigę įgaliotieji subjektai, būtų taikomos kompensavimo sistemos, kiek leidžiama pagal šią direktyvą.

4 straipsnis

Prieinamos formos kopijos vidaus rinkoje

Valstybės narės užtikrina, kad jų teritorijoje įsisteigęs įgaliotasis subjektas naudos gavėjo ar kito bet kurioje valstybėje narėje įsisteigusio įgaliotojo subjekto labui galėtų atlikti 3 straipsnio 1 dalies b punkte nurodytus veiksmus. Valstybės narės taip pat užtikrina, kad naudos gavėjas ar jų teritorijoje įsisteigęs įgaliotasis subjektas galėtų iš bet kurioje valstybėje narėje įsisteigusio įgaliotojo subjekto gauti prieinamos formos kopiją arba su ja susipažinti.

5 straipsnis

Įgaliotųjų subjektų įsipareigojimai

1. Valstybės narės numato, kad jų teritorijoje įsisteigęs įgaliotasis subjektas, kuris atlieka 4 straipsnyje nurodytus veiksmus, nustato savo praktiką ir ja vadovaujasi siekdamas užtikrinti, kad jis:
 - a) platintų, perduotų ir padarytų prieinamas prieinamo formato kopijas tik naudos gavėjams ar kitiems įgaliotiesiems subjektams;
 - b) imtųsi tinkamų priemonių atgrasyti nuo prieinamos formos kopijų atgaminimo, platinimo, viešo paskelbimo ar padarymo viešai prieinamų neturint leidimo;
 - c) rūpestingai tvarkytų kūrinius ar kitus objektus, ir jų prieinamos formos kopijas ir tvarkomąjį darbą fiksuotų; ir
 - d) skelbtų ir atnaujintų, kai tinka, savo interneto svetainėje arba kitais internetiniais ar neinternetiniais kanalais, informaciją, kaip jis vykdo a–c punktuose išdėstytus įsipareigojimus.

Valstybės narės užtikrina, kad pirmoje pastraipoje nurodyta praktika būtų nustatyta ir ja būtų vadovaujamasi visapusiškai laikantis naudos gavėjų asmens duomenų tvarkymo taisyklių, nurodytų 7 straipsnyje.

2. Valstybės narės užtikrina, kad jų teritorijoje įsisteigęs įgaliotasis subjektas, kuris atlieka 4 straipsnyje nurodytus veiksmus, paprašytas prieinamu būdu pateikia naudos gavėjams, kitiems įgaliotiesiems subjektams ar teisių turėtojams šią informaciją:

- a) sąrašą kūrinių ar kitų objektų, kurių prieinamos formos kopijas jis turi, ir turimas formas; ir
- b) įgaliotųjų subjektų, su kuriais jis keitėsi prieinamos formos kopijomis pagal 4 straipsnį, pavadinimus ir kontaktinius duomenis.

6 straipsnis

Skaidrumas ir keitimasis informacija

1. Valstybės narės ragina jų teritorijoje įsisteigusius įgaliotuosius subjektus, kurie atlieka šios direktyvos 4 straipsnyje ir Reglamento (ES) 2017/1563 3 ir 4 straipsniuose nurodytus veiksmus, savanoriškai joms pranešti savo pavadinimus ir kontaktinius duomenis.

2. Valstybės narės informaciją, gautą pagal 1 dalį, pateikia Komisijai. Komisija tokią informaciją paskelbia viešai centriniame informacijos punkte internete ir ją nuolat atnaujina.

7 straipsnis

Asmens duomenų apsauga

Igyvendinant šią direktyvą asmens duomenys tvarkomi pagal Direktyvas 95/46/EB ir 2002/58/EB.

8 straipsnis

Direktyvos 2001/29/EB dalinis pakeitimas

Direktyvos 2001/29/EB 5 straipsnio 3 dalies b punktas pakeičiamas taip:

- „b) naudojama žmonių su negalia naudai ir šis naudojimas yra tiesiogiai susijęs su šia negalia, yra nekomercinio pobūdžio ir tokio masto, kurį pateisina atitinkama negalia, nedarant poveikio valstybių narių įsipareigojimams pagal Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą (ES) 2017/1564 (*);

(*) 2017 m. rugsėjo 13 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva (ES) 2017/1564 dėl aktyvų, regos sutrikimų ar kitą spausdinto teksto skaitymo negalią turinčių asmenų labai leidžiamų tam tikrų būdų naudoti tam tikrus autorių teisių ir gretutinių teisių saugomus kūrinius ir kitus objektus, kuria iš dalies keičiama Direktyva 2001/29/EB dėl autorių teisių ir gretutinių teisių informacinėje visuomenėje tam tikrų aspektų suderinimo (OL L 242, 2017 9 20, p. 6).“

9 straipsnis

Ataskaita

Ne vėliau kaip 2020 m. spalio 11 d. Komisija Europos Parlamentui, Tarybai ir Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetui pateikia ataskaitą, kiek naudos gavėjams pasiekiami kiti, nei 2 straipsnio 1 punkte apibrėžti, prieinamų formų kūriniai ir kiti objektai ir kiek prieinamų formų kūriniai ir kiti objektai pasiekiami asmenims, turintiems kitokių negalių, negu nurodytosios 2 straipsnio 2 punkte. Ataskaitoje atsižvelgiama į atitinkamų technologijų plėtrą ir joje įvertinamas šios direktyvos taikymo srities išplėtimo tikslingumas siekiant pagerinti galimybes susipažinti su kitų rūšių kūriniais ir kitais objektais bei pagerinti prieigą asmenims, kurie turi kitas šioje direktyvoje nenumatytas negalias.

10 straipsnis

Peržiūra

1. Ne vėliau kaip 2023 m. spalio 11 d. Komisija atlieka direktyvos vertinimą ir pateikia pagrindines išvadas Europos Parlamentui, Tarybai ir Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetui, jei reikia, kartu su pasiūlymais iš dalies pakeisti šią direktyvą. Tokiame vertinime turi būti įvertintas pagal 3 straipsnio 6 dalį valstybių narių nustatytų kompensavimo sistemų poveikis naudos gavėjų galimybėms susipažinti su prieinamos formos kopijomis ir tarpvalstybiniam keitimuisi jomis. Komisijos ataskaitoje atsižvelgiama į atitinkamų pilietinės visuomenės veikėjų, nevyriausybinių organizacijų, įskaitant neįgaliesiems ir vyresnio amžiaus asmenims atstovaujančias organizacijas, nuomonę.
2. Valstybės narės teikia Komisijai informaciją, kurios reikia rengiant šio straipsnio 1 dalyje nurodytą ataskaitą ir 9 straipsnyje nurodytą ataskaitą.
3. Valstybė narė, turinti pagrįstų priežasčių manyti, kad šios direktyvos įgyvendinimas padarė didelį neigiamą poveikį komerciniam kūrinių ar kitų objektų prieinamumui prieinama forma naudos gavėjams, gali atkreipti Komisijos dėmesį į šį klausimą kartu pateikdama visus reikiamus įrodymus. Komisija atsižvelgia į tuos įrodymus, rengdama 1 dalyje nurodytą ataskaitą.

11 straipsnis

Perkėlimas į nacionalinę teisę

1. Valstybės narės užtikrina, kad įsigaliojusių įstatymai ir kiti teisės aktai, būtini, kad šios direktyvos būtų laikomasi, ne vėliau kaip 2018 m. spalio 11 d. Jos nedelsdamos pateikia Komisijai tų teisės aktų nuostatų tekstą.

Valstybės narės, priimdamos tas nuostatas, daro jose nuorodą į šią direktyvą arba tokia nuoroda daroma jas oficialiai skelbiant. Nuorodos darymo tvarką nustato valstybės narės.

2. Valstybės narės pateikia Komisijai šios direktyvos taikymo srityje priimtų nacionalinės teisės aktų pagrindinių nuostatų tekstus.

12 straipsnis

Įsigaliojimas

Ši direktyva įsigalioja dvidešimtą dieną po jos paskelbimo *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje*.

13 straipsnis

Adresatai

Ši direktyva skirta valstybėms narėms.

Priimta Strasbūre 2017 m. rugsėjo 13 d.

Europos Parlamento vardu

Pirmininkas

A. TAJANI

Tarybos vardu

Pirmininkas

M. MAASIKAS

SPRENDIMAI

EUROPOS PARLAMENTO IR TARYBOS SPRENDIMAS (ES) 2017/1565

2017 m. rugsėjo 13 d.

suteikti Moldovos Respublikai makrofinansinę paramą

EUROPOS PARLAMENTAS IR EUROPOS SĄJUNGOS TARYBA,

atsižvelgdami į Sutartį dėl Europos Sąjungos veikimo, ypač į jos 212 straipsnio 2 dalį,

atsižvelgdami į Europos Komisijos pasiūlymą,

teisėkūros procedūra priimamo akto projektą perdavus nacionaliniams parlamentams,

laikydami įprastą teisėkūros procedūrą ⁽¹⁾,

kadangi:

- (1) Europos Sąjunga (toliau – Sąjunga) ir Moldovos Respublika toliau plėtoja santykius remdamosi Europos kaimynystės politika (EKP) ir Rytų partnerystės priemone. 2009 m. Moldovos Respublikai tapus Rytų partnerystės šalimi, vyko derybos dėl Sąjungos ir Moldovos Respublikos asociacijos susitarimo. Tas susitarimas ⁽²⁾ (toliau – Asociacijos susitarimas), kuriame numatyta laipsniškai sukurti išsamią ir visapusišką laisvosios prekybos erdvę (IVLPE), buvo pasirašytas 2014 m. birželio 27 d., o įsigaliojo 2016 m. liepos 1 d.;
- (2) Moldovos Respublikos ekonomiką smarkiai paveikė politinis nestabilumas nuo 2014 m. lapkričio mėn. rinkimų iki 2016 m. sausio mėn., bankinio sukčiavimo skandalas, silpna ekonominė veikla regione ir Rusijos nustatytas importo draudimas. Tai prisidėjo prie recesijos, prekybos deficito didėjimo ir smarkaus užsienio valiutos atsargų sumažėjimo per praėjusius metus;
- (3) 2016 m. pradžioje suformavusios naują vyriausybę ir paskyrusios naują Moldovos nacionalinio banko valdytoją valdžios institucijos parodė naują ryžtą siekiant daryti pažangą įgyvendinant būtinas politines reformas ir spręsti finansų sektoriuje bei viešųjų finansų administravimo srityje kylančias šalies valdymo problemas;
- (4) siekiant padėti šaliai eiti nauju reformų keliu, po 2016 m. vasario 15 d. Užsienio reikalų tarybos priimtų išvadų Sąjunga ir Moldovos Respublika susitarė dėl prioritetinių reformų veiksmų gairių. Įgyvendindama šias veiksmų gaires Moldovos Respublika padarė didelę pažangą;
- (5) atsižvelgdami į politines permainas ir ekonominius sunkumus, Moldovos Respublikos valdžios institucijos ir Tarptautinis valiutos fondas (TVF) 2016 m. liepos mėn. priėmė trejų metų susitarimą dėl 178,7 mln. USD vertės išplėstinės kredito priemonės ir išplėstinės fondo priemonės (IKP / IFP). Tą 2016 m. lapkričio 7 d. susitarimą patvirtino TVF valdyba. Tikimasi, kad įgyvendinant šią TVF programą Moldovos Respublikos valdžios institucijos galės sparčiai pagerinti finansų sektoriaus valdymą ir priežiūrą, sugriežtinti makroekonominio ir finansinio stabilumo užtikrinimo politiką ir paskatinti tvarų, integracinį augimą;
- (6) blogėjant ekonominei padėčiai ir perspektyvai, 2015 m. rugpjūčio mėn. Moldovos Respublika paprašė papildomos makrofinansinės paramos iš Sąjungos, o prašymą pakartojo 2016 m. kovo mėn.;

⁽¹⁾ 2017 m. liepos 4 d. Europos Parlamento pozicija (dar nepaskelbta Oficialiajame leidinyje) ir 2017 m. liepos 17 d. Tarybos sprendimas.

⁽²⁾ Europos Sąjungos ir Europos atominės energijos bendrijos bei jų valstybių narių ir Moldovos Respublikos asociacijos susitarimas (OL L 260, 2014 8 30, p. 4).

- (7) pagal Europos kaimynystės priemonę (EKP) Sąjunga ketina Moldovos Respublikai teikti apie 610–746 mln. EUR paramą, įskaitant paramą biudžetui ir techninę paramą. Tačiau 2015 m. pradžioje paramos biudžetui išmokos iš Sąjungos biudžeto buvo nutrauktos ir bus atnaujintos tik tuomet, kai bus patvirtinta nauja TVF programa ir įvykdytos visos paramos biudžetui teikimo sąlygos;
- (8) atsižvelgiant į tai, kad Moldovos Respublikai taikoma EKP, šalis turėtų būti laikoma atitinkančia Sąjungos makrofinansinės paramos teikimo reikalavimus;
- (9) Sąjungos makrofinansinė parama turėtų būti išskirtinė nesusietos ir netikslinės paramos mokėjimų balansui koreguoti finansinė priemonė, kuria siekiama patenkinti neatidėliotinus paramos gavėjo išorės finansavimo poreikius ir kuri turėtų padėti įgyvendinti politikos programą, apimančią griežtas skubias koregavimo ir struktūrinių reformų priemones, skirtas mokėjimų balanso būklei gerinti artimiausiu metu;
- (10) kadangi nepaisant TVF ir kitų daugiašalių įstaigų suteiktų lėšų tebėra likęs didelis Moldovos Respublikos mokėjimų balanso išorės finansavimo trūkumas, Sąjungos makrofinansinė parama, kuri turi būti teikiama Moldovos Respublikai esamomis išskirtinėmis aplinkybėmis, laikoma tinkamu atsaku į Moldovos Respublikos prašymą padėti stabilizuoti ekonomiką, kartu įgyvendinant TVF programą. Sąjungos makrofinansinė parama padėtų Moldovos Respublikai stabilizuoti ekonomiką ir vykdyti struktūrinių reformų darbotvarkę, taip papildant išteklius, gaunamus pagal finansinį susitarimą su TVF;
- (11) Sąjungos makrofinansinė parama turėtų būti siekiama padėti Moldovos Respublikai atkurti tvarią išorės finansavimo padėtį ir tokiu būdu remti didesnę šalies politinę ir makroekonominę stabilumą, stiprinti ekonomikos ir finansų valdymą, įskaitant išsamų ir į rezultatus orientuotą bankinio sukčiavimo tyrimą, taip pat stiprinti gerą energetikos valdymą ir politinę teisminių institucijų nepriklausomumą;
- (12) Sąjungai teikiant makrofinansinę paramą, kartu turėtų būti skiriamos išmokos, susijusios su paramos biudžetui operacijomis, finansuojamomis iš EKP biudžeto;
- (13) Sąjungos makrofinansinės paramos suma nustatoma remiantis visapusišku Moldovos Respublikos likusių išorės finansavimo poreikių kiekybiniu įvertinimu ir atsižvelgiant į jos pajėgumą finansuoti savo poreikius nuosavais ištekliais, visų pirma naudojant turimas tarptautines atsargas. Sąjungos makrofinansinė parama turėtų papildyti TVF ir Pasaulio banko taikomas programas ir teikiamus išteklius. Paramos suma nustatoma taip pat atsižvelgiant į numatomus finansinius daugiašalių paramos teikėjų įnašus ir poreikį užtikrinti sąžiningą Sąjungos ir kitų paramos teikėjų naštos pasidalijimą, taip pat į Moldovos Respublikoje jau įgyvendinamas kitas Sąjungos išorės finansavimo priemones ir į pridėtinę bendro Sąjungos dalyvavimo vertę;
- (14) atsižvelgiant į Moldovos Respublikos likutinio išorės finansavimo poreikius, pagal vienam gyventojui tenkančias pajamas ir skurdo rodiklius vertinamą ekonominio išsivystymo lygį, pajėgumą finansuoti savo poreikius nuosavais ištekliais, visų pirma naudojant turimas tarptautines atsargas, ir į skolos tvarumo analizę pagrįstą šalies pajėgumo grąžinti lėšas įvertinimą, dalis paramos turėtų būti teikiama dotacijomis;
- (15) Komisija turėtų užtikrinti, kad Sąjungos makrofinansinė parama teisiškai ir iš esmės atitiktų įvairių išorės veiksmų sričių pagrindinius principus ir tikslus, priemones, kurių buvo imtasi tose srityse, ir kitą susijusią Sąjungos politiką;
- (16) Sąjungos makrofinansinė parama turėtų padėti Sąjungai vykdyti išorės politiką dėl Moldovos Respublikos. Komisijos tarnybos ir Europos išorės veiksmų tarnyba (EIVT) turėtų glaudžiai bendradarbiauti visą makrofinansinės paramos operacijos vykdymo laikotarpį, siekdamas koordinuoti Sąjungos išorės politiką ir užtikrinti jos nuoseklumą;
- (17) Sąjungos makrofinansinė parama turėtų padėti Moldovos Respublikai vykdyti išipareigojimą laikytis bendrų su Sąjunga vertybių, įskaitant demokratijos, teisinės valstybės, gero valdymo, atskaitingos, skaidrios ir nuopelnais grindžiamos valstybės tarnybos, nepriklausomų teisminių institucijų, žmogaus teisių paisymo, žiniasklaidos laisvės, nepriklausomumo ir pliuralizmo, darnaus vystymosi ir skurdo mažinimo principus, taip pat išipareigojimą atviros, taisyklėmis grindžiamos ir sąžiningos prekybos principams;

- (18) išankstinė Sąjungos makrofinansinės paramos teikimo ir kiekvienos iš trijų dalių mokėjimo sąlyga turėtų būti ta, kad Moldovos Respublika turi paisyti veiksmingų demokratinių mechanizmų, įskaitant daugiapartinę parlamentinę sistemą, užtikrinti teisinę valstybę ir gerbti žmogaus teises. Be to, siekiant konkrečių Sąjungos makrofinansinės paramos tikslų, turėtų būti didinamas viešųjų finansų valdymo sistemų veiksmingumas, skaidrumas ir atskaitomybė, užtikrinama veiksminga kova su korupcija ir pinigų plovimu, stiprinamas finansų ir bankų sektoriaus valdymas ir priežiūra Moldovos Respublikoje, gerinamas energetikos sektoriaus valdymas ir skatinama vykdyti struktūrines reformas, skirtas tvariam ir integraciniam augimui, darbo vietų kūrimui, gerai verslo aplinkai ir fiskaliniam konsolidavimui remti. Sąjungos makrofinansinė parama Moldovos Respublikai taip pat turėtų apimti priemones, kuriomis būtų remiamas Asociacijos susitarimo (kuriame numatyta IVLPE) įgyvendinimas. Siekiant užtikrinti, kad konkretūs tikslai būtų tinkamai įvertinti, reikia juos nustatyti taip, kad juos būtų galima patikrinti ir išmatuoti. Komisija ir EIVT turėtų reguliariai stebėti, kaip vykdoma išankstinė sąlyga ir kaip siekiama tų tikslų. Jeigu išankstinė sąlyga nevykdoma, nesilaikoma nustatytų tikslų ir nepaisoma asociacijos susitarimo tikslų ir principų, Komisija turėtų laikinai sustabdyti arba nutraukti Sąjungos makrofinansinės paramos išmokėjimą;
- (19) siekdama užtikrinti, kad su Sąjungos makrofinansine parama susiję finansiniai jos interesai būtų apsaugoti veiksmingai, Moldovos Respublika turėtų įgyvendinti tinkamas priemones, susijusias su sukčiavimo, korupcijos ir kitų su šia parama siejamų pažeidimų prevencija ir kova su jais. Moldovos Respublika turėtų reguliariai pranešti Komisijai apie makrofinansinės paramos įgyvendinimą, visapusiškai atskleisdama informaciją ir griežtai laikydamosi Sąjungos finansinių taisyklių. Be to, turėtų būti parengtos nuostatos, pagal kurias Komisija atliktų patikrinimus, o Audito Rūmai – auditus;
- (20) Sąjungos makrofinansinės paramos teikimas nedaro poveikio Europos Parlamento ir Tarybos, kaip biudžeto valdymo institucijos, galioms;
- (21) dotacijų forma teikiamos makrofinansinės paramos sumos ir makrofinansinei paramai paskolų forma teikti reikalingos atidėjinių sumos turėtų derėti su daugiamečiu finansinėje programoje numatytais biudžeto asignavimais;
- (22) Sąjungos makrofinansinę paramą turėtų administruoti Komisija. Siekdama užtikrinti, kad Europos Parlamentas ir Taryba galėtų stebėti, kaip įgyvendinamas šis sprendimas, Komisija turėtų juos reguliariai informuoti apie su parama susijusius pokyčius ir pateikti jiems atitinkamus dokumentus;
- (23) siekiant užtikrinti vienodas šio sprendimo įgyvendinimo sąlygas, Komisijai turėtų būti suteikti įgyvendinimo įgaliojimai. Tais įgaliojimais turėtų būti naudojamosi laikantis Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) Nr. 182/2011 ⁽¹⁾;
- (24) Sąjungos makrofinansinė parama turėtų būti teikiama atsižvelgiant į sąlygas, kurios turi būti nustatytos susitarimo memorandume. Tokios sąlygos turėtų būti susietos su kiekvienos iš trijų dalių mokėjimu. Siekiant užtikrinti vienodas įgyvendinimo sąlygas ir veiksmingumą, Komisijai turėtų būti suteikti įgaliojimai dėl tokių sąlygų derėtis su Moldovos Respublikos valdžios institucijomis, prižiūrint valstybių narių atstovų komitetui laikantis Reglamento (ES) Nr. 182/2011. Pagal tą reglamentą patariamoji procedūra paprastai turėtų būti taikoma visais atvejais, išskyrus tuos, kurie numatyti tame reglamente. Atsižvelgiant į galimą didelį paramos, kurios suma didesnė nei 90 mln. EUR, poveikį tikslinga, kad tą ribą viršijančioms operacijoms būtų taikoma nagrinėjimo procedūra. Atsižvelgiant į Sąjungos makrofinansinės paramos Moldovos Respublikai sumą, nagrinėjimo procedūra turėtų būti taikoma priimant susitarimo memorandumą, mažinant paramą ir laikinai sustabdant ar nutraukiant jos teikimą,

PRIĖMĖ ŠĮ SPRENDIMĄ:

1 straipsnis

1. Siekdama padėti Moldovos Respublikai stabilizuoti ekonomiką ir vykdyti esminių reformų darbotvarkę, Sąjunga jai teikia 100 mln. EUR sumos neviršijančią makrofinansinę paramą (toliau – Sąjungos makrofinansinė parama). Iki

⁽¹⁾ 2011 m. vasario 16 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 182/2011, kuriuo nustatomos valstybių narių vykdomos Komisijos naudojimosi įgyvendinimo įgaliojimais kontrolės mechanizmų taisyklės ir bendrieji principai (OL L 55, 2011 2 28, p. 13).

60 mln. EUR tos didžiausios sumos teikiama paskolų forma, o iki 40 mln. EUR – dotacijų forma. Sąjungos makrofinansinė parama teikiama Europos Parlamentui ir Tarybai patvirtinus atitinkamų metų Sąjungos biudžetą. Šia parama prisidedama siekiant patenkinti TVF programoje nurodytus Moldovos Respublikos mokėjimų balanso poreikius.

2. Siekiant finansuoti paskolos forma teikiamą Sąjungos makrofinansinės paramos dalį, Komisijai suteikiami įgaliojimai Sąjungos vardu skolintis reikiamų lėšų kapitalo rinkose arba iš finansų įstaigų ir jas perskolinti Moldovos Respublikai. Vidutinis paskolų grąžinimo terminas – ne ilgesnis kaip 15 metų.

3. Sąjungos makrofinansinės paramos teikimą administruoja Komisija, laikydamasi TVF ir Moldovos Respublikos sudarytų susitarimų ar susitarimų memorandumų bei Asociacijos susitarime (kuriame numatyta IVLPE) nustatytų svarbiausių ekonominių reformų principų ir tikslų, dėl kurių susitarta pagal EKP.

Komisija reguliariai informuoja Europos Parlamentą ir Tarybą apie pokyčius, susijusius su Sąjungos makrofinansine parama, įskaitant jos išmokas, ir laiku toms institucijoms pateikia atitinkamus dokumentus.

4. Sąjungos makrofinansinė parama teikiama dvejus su puse metų nuo pirmos 3 straipsnio 1 dalyje nurodyto susitarimo memorandumo įsigaliojimo dienos.

5. Jei Sąjungos makrofinansinės paramos išmokėjimo laikotarpiu Moldovos Respublikos finansavimo poreikiai sumažėja iš esmės, palyginti su pirminėmis prognozėmis, Komisija, laikydamasi 7 straipsnio 2 dalyje nurodytos nagrinėjimo procedūros, sumažina paramos sumą, laikinai ją sustabdo arba nutraukia jos teikimą.

2 straipsnis

1. Išankstinė Sąjungos makrofinansinės paramos teikimo sąlyga yra ta, kad Moldovos Respublika turi paisyti veiksmingų demokratinų mechanizmų, įskaitant daugiapartinę parlamentinę sistemą, užtikrinti teisinę valstybę ir gerbti žmogaus teises.

2. Komisija ir EIVT stebi, kaip 1 dalyje nustatytos išankstinės sąlygos laikomasi visu Sąjungos makrofinansinės paramos teikimo laikotarpiu.

3. Šio straipsnio 1 ir 2 dalys taikomos laikantis Tarybos sprendimo 2010/427/ES ⁽¹⁾.

3 straipsnis

1. Komisija, laikydamasi 7 straipsnio 2 dalyje nurodytos nagrinėjimo procedūros, susitaria su Moldovos Respublikos valdžios institucijomis dėl norint gauti Sąjungos makrofinansinę paramą vykdytinų aiškiai apibrėžtų ekonominės politikos ir finansinių sąlygų, daugiausia dėmesio skiriant struktūrinėms reformoms ir patikimiams viešiesiems finansams, kurios turi būti nustatytos susitarimo memorandumu (toliau – susitarimo memorandumas), į kurį įtraukiamas tų sąlygų įvykdymo tvarkaraštis. Susitarimo memorandumu nustatytos ekonominės politikos ir finansinės sąlygos derinamos su 1 straipsnio 3 dalyje nurodytais susitarimais ar susitarimų memorandumais, įskaitant makroekonominio koregavimo ir struktūrinių reformų programas, kurias Moldovos Respublika įgyvendina remiant TVF.

2. 1 dalyje nurodytomis sąlygomis visų pirma siekiama didinti Moldovos Respublikos viešųjų finansų valdymo sistemų veiksmingumą, skaidrumą ir atskaitomybę, be kita ko, naudojant Sąjungos makrofinansinę paramą. Rengiant politikos priemones deramai atsižvelgiama ir į pažangą, daromą abiem pusėms atveriant rinką, plėtojant taisyklėmis grindžiamą sąžiningą prekybą ir įgyvendinant kitus Sąjungos išorės politikos prioritetus. Komisija reguliariai stebi pažangą, daromą siekiant tų tikslų.

3. Išsamios finansinės Sąjungos makrofinansinės paramos sąlygos nustatomos susitarime dėl paskolos ir susitarime dėl dotacijos, kuriuos turi sudaryti Komisija ir Moldovos Respublikos valdžios institucijos.

⁽¹⁾ 2010 m. liepos 26 d. Tarybos sprendimas 2010/427/ES, kuriuo nustatoma Europos išorės veiksmų tarnybos struktūra ir veikimas (OL L 201, 2010 8 3, p. 30).

4. Komisija reguliariai tikrina, ar toliau laikomasi 4 straipsnio 3 dalyje nurodytų sąlygų, įskaitant, be kita ko, tai, ar Moldovos Respublikos ekonominė politika atitinka Sąjungos makrofinansinės paramos tikslus. Tai darydama Komisija glaudžiai koordinuoja veiksmus su TVF ir Pasaulio banku, o prireikus – su Europos Parlamentu ir Taryba.

4 straipsnis

1. Laikantis 3 dalyje nustatytų sąlygų, Komisija Sąjungos makrofinansinę paramą teikia trimis dalimis, kurių kiekvieną sudaro paskola ir dotacija. Kiekvienos dalies dydis nustatomas susitarimo memorandume.
2. Paskolų forma teikiamos Sąjungos makrofinansinės paramos sumos prireikus nustatomos laikantis Tarybos reglamento (EB, Euratomas) Nr. 480/2009 ⁽¹⁾.
3. Sprendimą dėl dalių mokėjimo Komisija priima atsižvelgdama į tai, ar įvykdytos visos šios sąlygos:
 - a) 2 straipsnyje nustatyta išankstinė sąlyga;
 - b) sėkmingas tęstinis politikos programos, kuri apima griežtas koregavimo ir struktūrinių reformų priemones, įgyvendinimas laikantis TVF neprevencinio susitarimo dėl kredito suteikimo, ir
 - c) sėkmingas susitarimo memorandume sutartų ekonominės politikos ir finansinių sąlygų vykdymas.
4. Antroji dalis išmokama iš esmės ne anksčiau kaip praėjus trimis mėnesiams po pirmosios dalies išmokėjimo. Trečioji dalis išmokama iš esmės ne anksčiau kaip praėjus trimis mėnesiams po antrosios dalies išmokėjimo.
5. Jei 3 dalyje nurodytos sąlygos neįvykdomos, Komisija laikinai sustabdo arba nutraukia Sąjungos makrofinansinės paramos išmokėjimą. Tokiais atvejais Komisija informuoja Europos Parlamentą ir Tarybą apie laikino sustabdymo ar nutraukimo priežastis.
6. Sąjungos makrofinansinė parama išmokama Moldovos Respublikos nacionaliniam bankui. Jei laikomasi nuostatų, dėl kurių turi būti susitarta susitarimo memorandume, įskaitant likusių biudžeto finansavimo poreikių patvirtinimą, Sąjungos lėšos gali būti pervedamos Moldovos Respublikos finansų ministerijai, kuri yra galutinis paramos gavėjas.

5 straipsnis

1. Su paskolos forma teikiamos Sąjungos makrofinansinės paramos dalimi susijusios skolinimosi ir skolinimo operacijos atliekamos eurai taikant tą pačią lėšų įskaitymo datą, dėl tų operacijų Sąjungai nereikia spręsti su terminų pasikeitimu susijusių klausimų ir ji nepatiria jokios valiutų kurso arba palūkanų normos rizikos ar kokios nors kitos komercinės rizikos.
2. Jei aplinkybės palankios ir to prašo Moldovos Respublika, Komisija gali imtis būtinų priemonių siekdama užtikrinti, kad paskolos terminai ir sąlygos būtų papildyti išankstinio grąžinimo sąlyga, atitinkančia atitinkamą skolinimosi operacijų terminų ir sąlygų nuostatą.
3. Jei aplinkybės palankios sumažinti paskolos palūkanų normą ir to prašo Moldovos Respublika, Komisija gali nuspręsti refinansuoti visas jos iš pradžių pasiskolintas lėšas ar jų dalį arba restruktūrizuoti atitinkamas finansines sąlygas. Refinansavimo arba restruktūrizavimo operacijos atliekamos laikantis 1 ir 4 dalyse nustatytų sąlygų ir dėl jų neturi būti pratęstas susijusių pasiskolintų lėšų grąžinimo terminas arba padidėti refinansavimo arba restruktūrizavimo operacijos dieną likusi neįvykdytų skolinių kapitalo įsipareigojimų suma.
4. Visas Sąjungos išlaidas, susijusias su skolinimosi ir skolinimo operacijomis pagal šį sprendimą, padengia Moldovos Respublika.
5. Komisija informuoja Europos Parlamentą ir Tarybą apie 2 ir 3 dalyse nurodytų operacijų pokyčius.

⁽¹⁾ 2009 m. gegužės 25 d. Tarybos reglamentas (EB, Euratomas) Nr. 480/2009, įsteigiantis Išorės veiksmų garantijų fondą (OL L 145, 2009 6 10, p. 10).

6 straipsnis

1. Sąjungos makrofinansinė parama teikiama laikantis Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES, Euratomas) Nr. 966/2012 ⁽¹⁾ ir Komisijos deleguotojo reglamento (ES) Nr. 1268/2012 ⁽²⁾.
2. Sąjungos makrofinansinės paramos teikimas valdomas tiesiogiai.
3. Susitarime dėl paskolos ir susitarime dėl dotacijos, dėl kurių turi būti susitarta su Moldovos Respublikos valdžios institucijomis, pateikiamos nuostatos, kuriomis:
 - a) užtikrinama, kad Moldovos Respublika reguliariai tikrintų, ar iš Sąjungos biudžeto suteiktas finansavimas panaudotas tinkamai, imtųsi reikiamų pažeidimų ir sukčiavimo prevencijos priemonių ir prireikus imtųsi teisinių veiksmų neteisėtai pasisavintoms lėšoms, suteiktoms pagal šį sprendimą, išieškoti;
 - b) užtikrinama Sąjungos finansinių interesų apsauga, visų pirma numatant konkrečias priemones, skirtas sukčiavimo, korupcijos ir kitų pažeidimų, darančių poveikį Sąjungos makrofinansinei paramai, prevencijai ir kovai su jais, pagal Tarybos reglamentus (EB, Euratomas) Nr. 2988/95 ⁽³⁾ ir (Euratomas, EB) Nr. 2185/96 ⁽⁴⁾ ir Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES, Euratomas) Nr. 883/2013 ⁽⁵⁾;
 - c) Komisijai, įskaitant Europos kovos su sukčiavimu tarnybą, arba jos atstovams aiškiai suteikiami įgaliojimai atlikti patikrinimus, įskaitant patikrinimus ir inspektavimus vietoje;
 - d) Komisijai ir Audito Rūmams aiškiai suteikiami įgaliojimai Sąjungos makrofinansinės paramos teikimo laikotarpiu ir jam pasibaigus atlikti auditus, įskaitant dokumentų auditus ir auditus vietoje, pavyzdžiui, veiklos vertinimus;
 - e) užtikrinama, kad nustačiusi, jog valdydama Sąjungos makrofinansinę paramą Moldovos Respublika sukčiavo, ėmėsi korupcinių veiksmų arba bet kokios kitos Sąjungos finansiniams interesams kenkiančios neteisėtos veiklos, Sąjunga turėtų teisę anksčiau laiko susigrąžinti paskolą ir (arba) visą dotaciją.
4. Prieš teikdama Sąjungos makrofinansinę paramą Komisija atlieka veiklos vertinimus ir nustato, ar su tokia parama susiję Moldovos Respublikos finansiniai susitarimai, administracinės procedūros ir vidaus bei išorės kontrolės mechanizmai yra patikimi.

7 straipsnis

1. Komisijai padeda komitetas. Tas komitetas – tai komitetas, kaip nustatyta Reglamente (ES) Nr. 182/2011.
2. Kai daroma nuoroda į šią dalį, taikomas Reglamento (ES) Nr. 182/2011 5 straipsnis.

8 straipsnis

1. Ne vėliau kaip kiekvienų metų birželio 30 d. Komisija Europos Parlamentui ir Tarybai pateikia šio sprendimo įgyvendinimo praėjusiais metais ataskaitą, įskaitant to įgyvendinimo vertinimą. Ataskaitoje:
 - a) išnagrinėjama pažanga, padaryta įgyvendinant Sąjungos makrofinansinę paramą;
 - b) įvertinama Moldovos Respublikos ekonominė padėtis ir perspektyvos, taip pat pažanga, padaryta įgyvendinant 3 straipsnio 1 dalyje nurodytas politikos priemones;

⁽¹⁾ 2012 m. spalio 25 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES, Euratomas) Nr. 966/2012 dėl Sąjungos bendrajam biudžetui taikomų finansinių taisyklių ir kuriuo panaikinamas Tarybos reglamentas (EB, Euratomas) Nr. 1605/2002 (OL L 298, 2012 10 26, p. 1).

⁽²⁾ 2012 m. spalio 29 d. Komisijos deleguotasis reglamentas (ES) Nr. 1268/2012 dėl Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES, Euratomas) Nr. 966/2012 dėl Sąjungos bendrajam biudžetui taikomų finansinių taisyklių taikymo taisyklių (OL L 362, 2012 12 31, p. 1).

⁽³⁾ 1995 m. gruodžio 18 d. Tarybos reglamentas (EB, Euratomas) Nr. 2988/95 dėl Europos Bendrijų finansinių interesų apsaugos (OL L 312, 1995 12 23, p. 1).

⁽⁴⁾ 1996 m. lapkričio 11 d. Tarybos reglamentas (Euratomas, EB) Nr. 2185/96 dėl Komisijos atliekamų patikrinimų ir inspektavimų vietoje siekiant apsaugoti Europos Bendrijų finansinius interesus nuo sukčiavimo ir kitų pažeidimų (OL L 292, 1996 11 15, p. 2).

⁽⁵⁾ 2013 m. rugšėjo 11 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES, Euratomas) Nr. 883/2013 dėl Europos kovos su sukčiavimu tarnybos (OLAF) atliekamų tyrimų ir kuriuo panaikinami Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1073/1999 ir Tarybos reglamentas (Euratomas) Nr. 1074/1999 (OL L 248, 2013 9 18, p. 1).

- c) nurodomas susitarimo memorandume nustatytų ekonominės politikos sąlygų, Moldovos Respublikos einamųjų ekonominių ir fiskalinių rezultatų ir Komisijos sprendimų išmokėti Sąjungos makrofinansinės paramos dalis ryšys.
2. Ne vėliau kaip per dvejus metus nuo 1 straipsnio 4 dalyje nurodyto paramos teikimo laikotarpio pabaigos Komisija Europos Parlamentui ir Tarybai pateikia *ex post* vertinimo ataskaitą, kurioje įvertinami suteiktos Sąjungos makrofinansinės paramos rezultatai bei veiksmingumas ir jos indėlio į paramos tikslus mastas.

9 straipsnis

Šis sprendimas įsigalioja trečią dieną po jo paskelbimo *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje*.

Priimta Strasbūre 2017 m. rugsėjo 13 d.

Europos Parlamento vardu
Pirmininkas
A. TAJANI

Tarybos vardu
Pirmininkas
M. MAASIKAS

Europos Parlamento, Tarybos ir Komisijos bendras pareiškimas

Atsižvelgdami į iniciatyvas, susijusias su Moldovos Respublikos rinkimų sistemos pakeitimais, Europos Parlamentas, Taryba ir Komisija pabrėžia, kad išankstinė makrofinansinės paramos teikimo sąlyga yra ta, kad paramą gaunanti šalis turi paisyti veiksmingų demokratinų mechanizmų, įskaitant daugiapartinę parlamentinę sistemą ir teisinės valstybės principą, ir užtikrinti pagarbą žmogaus teisėms. Komisija ir Europos išorės veiksmų tarnyba stebi šios išankstinės sąlygos vykdymą visu makrofinansinės paramos teikimo laikotarpiu ir todėl skirs labai daug dėmesio tam, ar Moldovos Respublikos valdžios institucijos atsižvelgia į atitinkamų tarptautinių partnerių (ypač Venecijos komisijos ir ESBO Demokratinų institucijų ir žmogaus teisių biuro) rekomendacijas.

ISSN 1977-0723 (elektroninis leidimas)
ISSN 1725-5120 (popierinis leidimas)

Europos Sąjungos leidinių biuras
2985 Liuksemburgas
LIUKSEMBURGAS

LT